

Andrej Ivanuša

TAKE OKROGLE O LEŠNIKARJIH

KAZALO

PRVA ZGODBA O LEŠNIKARJIH	
ali kako sta brata Vini in Tini nabirala borovnice	2
DRUGA ZGODBA O LEŠNIKARJIH	
ali kako je vsa vas Lesničje (skoraj) odšla po gobe.....	6
TRETJA ZGODBA O LEŠNIKARJIH	
ali kako so postavili vegasto hišo	12
ČETRTA ZGODBA O LEŠNIKARJIH	
ali zgodovinska ribja pojedina.....	19

PRVA ZGODBA O LEŠNIKARJIH

ali kako sta brata Vini in Tini nabirala borovnice

Biti Lešnikar ni kar tako. Posebej zato, ker so Lešnikarji visoki le za kakšen običajen človeški palec. Vsaka deževna kaplja jih lahko podre na tla, vsaka miš jih lahko pomendra, pa tudi pred kobilicami niso čisto varni. Da o drugih nevarnostih sploh ne govorim. A Lešnikar se nikoli ne preda. Pravi Lešnikar hrabro premaguje vse tegobe, ničesar se ne ustraši in nič mu ne more do živega. Če Lešnikarji ne bi bili tako žilavi, bi jih že zdavnaj ne bilo več. A tako so še vedno tukaj in nekaj jih je prav zdaj sredi dela. Lahko jih vidimo, kako se trudijo pod borovničevim grmičkom.

»Si dobro privezal pecelj?« je zaklical Vini Lešnikar Tiniju Lešnikarju, svojemu mlajšemu bratcu, ki je visel visoko nad tlemi na samem koncu borovničeve vejice. Vini je zaskrbljeno zrl gor, kjer je na prepleteni pajčevinasti vrvici visela borovničeva jagoda. Tini se je tesno oklepal vejice in zaklical navzdol:

»Sem! Kar tri vozle sem naredil!«

»Upam, da res!« je zaklical Vini navzgor. Privzdignil je svoj modri polsteni širokokrajni klobuk in si obrisal znoj s čela. Ljudje pridobivamo polst za klobuke iz ovčje volne. A Lešnikarji so za izdelavo polsti uporabili kar mišjo dlako. Vini je bil najstarejši med nabiralci borovnic. Zadovoljno je pokimal in se je obrnil še k tretjemu Lešnikarju:

»Muni! Pridrži miš, da ne premakne voza... Gremo! Previdno spuščajte!« To zadnje je zaklical trem Lešnikarjem, ki so pod sosednjim borovničevim grmičkom čvrsto držali pajčevinasto vrv. Z nogami so bili trdno zasidrani v zemljo in od napora zaripli v obraz. Niso bila rdeča samo njihova lica, temveč jim je rdečica pokrila ves obraz vse do ušesnih konic.

Na Vinijev ukaz so pričeli previdno popuščati vrv. Borovnica je zanihala in se počasi bližala vozu. Tini se je med tem čvrsto oklepal vejice, ki se je vse bolj tresla in majala.

Miš, ki je bila zaprežena v voz, je bila že zelo nestrpna, lačna in je komaj čakala, da se vse skupaj konča. Voz je bil skoraj do vrha naložen z borovnicami. Ta, ki so jo spuščali, je bila zadnja. Muni, Vinijev najboljši prijatelj je nežno božal miš po smrčku, da bi se malo pomirila. Toda to ni pomagalo! Ali je bila kriva kobilica ali pa korak drobne mravlje, nekaj je preplašilo miš, da je stopila korak ali dva naprej. Borovnica je zadela ob rob voza in močno zanihala vejico na kateri je visela. Nihanje vejice je Tiniju nagnalo strah v kosti in stisnil se je k njej s tako ihto, da so členki na njegovih rokah postali skoraj beli.

»Pazite!« je zaklical Vini. »Stojte! Stojte!« Oni trije so z zadnjimi močmi zategnili pajčevinasto vrv. Borovničeva veja je močno zanihala in stresla Tinija s sebe. Zategovalci vrvi so od strahu kar zamižali

Čofnil je točno na voz z borovnicami. Nekatere jagode so počile in sladek borovničev sok se je razlil po koritu na vozu. Tini se je potopil v temno vijolično in sladko tekočino.

Ta je poškropila vse Lešnikarje, ki so stali tam. Oni trije, ki so držali vrv, se niso pustili presenetiti in je kljub sladkemu dežju niso spustili.

Le Muni je presenečeno spustil mišji povodec. Miš, ki je bila prosta, je potegnila voz z vso silo in stekla proti svoji luknji ob robu Lesničja. Voz je poskakoval po neravnih tleh in tresel borovnice na vse strani. Sok, v katerem se je kopal Tini, je pljuskal sem in tja po koritu. Tini se je otepal in poskušal zajeti sapo, ker mu je v usta tekla gosta, zadušljiva in sladka tekočina. Miš se je zapodila naravnost v mišjo luknjo in se ustavila, ko se je voz zataknil na vhodu.

Šele sedaj je Tini uspel prilesti iz soka. Prhal in kihal je na vse strani. Njegova obleka se je lepila nanj. Zlezal je čez rob korita in skočil na tla. Od premetavanja je bil ves omotičen in se je komaj obdržal na nogah. Obstal je z razširjenimi rokami in z njega je mezel in kapljal borovničev sok.

Vini in Muni sta pritekla in obstala. Potem je Vini jezno pljunil, privzdignil klobuk in ga z močnim zamahom zalučal na tla. Oni trije, ki so še vedno na vrvici držali poslednjo borovnico, so zaklicali:

»Na pomoč! Ne moremo več držati jagode!« V naslednjem trenutku jim je vrv zdrsnila iz rok in borovnica je padla na tla. Vendar se presenetljivo na tleh ni razpočila, temveč se je zakotalila po poti. Nato je nenadoma odskočila visoko v zrak in zgrmela na Vinija. Njena koža je končno počila in mehka vsebina ga je vsega zalila.

Kričanje je ponehalo in za trenutek je nastopila tišina. Ko so Lešnikarji dojali, kaj se je zgodilo, so bruhnili v nebrzdan in prešeren smeh. Tudi Tini, od katerega je še vedno kapljalo. Vini se je počasi kobacal iz zdrizaste mase in prav nemarno preklinjal. Potem se je tudi sam našel njihovega smeha. Nabiranje borovnic se je končalo s tako huronskim, veselim smehom, da so se valjali po tleh in se držali za trebuhe.

DRUGA ZGODBA O LEŠNIKARJIH ali kako je vsa vas Lesničje (skoraj) odšla po gobe

Lešnikarji jedo raznovrstno hrano, toda njihova največja poslastica so gobe. Čeprav je za njih dež prava nadloga, saj jih lahko vsaka kaplja podre na tla, so ga vedno zelo veseli. »Po dežju gobe najbolj rastejo!« pravijo in se oblizujejo, ko pomislijo na mlade, slastne gobe.

Tako je po poletni nevihti mama Tana poslala sina Tinija, da preveri kje rastejo gobe in koliko jih je. Tiniju se sicer ni najbolj ljubilo hoditi po gozdu, ker je sonce močno ogrelo tla in iz njih je puhtela močna vlaga. Vse to mu je pilo moči in raje bi poležaval doma. Toda misel na slastne, mlade gobe je odtehtala vse neprijetnosti.

Že nekaj časa se je počasi vlekel in plazil čez lansko odpadlo listje. Jezen je bil, da mu še vedno niso zaupali, da bi jahal miš.

"Premlad si še," so mu vsi govorili. Na miši bi lažje premagoval ovire in opravil daljšo pot v krajšem času. Z njegovo jezo in prehojeno potjo je rasla tudi njegova utrujenost. Misel na slastne mlade gobe se je vedno bolj izgubljala. Na njeno mesto je prihajala nova misel - na »čisto majčken dremež«. Oči so se mu zapirale in vedno bolj se je spotikal. Že je iskal prostor, kamor bi položil utrujeno glavo, ko je nad sabo zagledal gobo. Visok bel bet se je ravno kot steber dvigal s tal. Ozrl se je navzgor in občudujoče zrl na mogočen rdeč klobuk.

»Le kako je lahko zrasla tako visoko po današnjem dežju?« se je čudil. Še posebej všeč mu je bil gobji klobuk. Bil je čudovite rdeče barve. Po vsej površini je bil posipan z drobnimi belimi kosmiči. Njegova površina se je lesketala v soncu.

Potem je močno zajel sapo skozi nos. Omamni gobji vonj je napolnil njegove nosnice. Slastno je zajel sapo še enkrat. Začutil je volčjo lakoto in pocedile so se mu sline. Nato je nenadoma postal neznansko zaspan. Zvil se je v klobčič pod vznožje gobe in v trenutku zaspal.

Ker Tinija dolgo ni bilo, je mamó Tano zaskrbelo, da se mu ni kaj zgodilo. Malo jo je zapekla tudi vest, ker ga je poslala samega. Lešnikarji so namreč tako majhni, komaj za človeški palec veliki, da jim grozi veliko različnih nevarnosti. Iz vasi se podajajo vedno v dvojicah ali trojicah, da si ob nesrečah lahko pomagajo. Zato je poklicala njegovega starejšega brata Vinija, da naj pogleda, kje se Tini potika.

»Pa nikar ne hodi sam naokrog. S seboj vzemi še koga. Saj ne veš, kaj je s Tinijem. Morda boš potreboval pomoč!« je zaskrbljeno naročala. Vini je samo kimal. Potem je stekel k sosedom in poklical Minija, Gano, Vego, Hunija in Snegija. Njegovi prijatelji in prijateljice so se radi odzvali njegovemu povabilu. Med potjo se jim je pridružil še Muni, najboljši Vinijev prijatelj, ki živi sam z očetom na koncu Lesniča v najbolj podrta kočí v vsej vasi.

Vini je vedel, kje je največja možnost, da najdejo gobe. Zapodili so se v podrast, kakor da jih poganja veter. Pravzaprav jih je poganjala misel na slastne mlade gobe. Že čez nekaj časa so obstali pod visoko gobo, kjer je spal Tini zvit v klobčič.

»Nemarnež je kar zaspal!« se je posmehnil Vini.

»Sedaj sanja o gobjih jedeh!« je rekla Gana.

»Tudi meni se spi!« je rekel Snegi.

»Kako slastno diši ta goba!« je z zaspanim glasom zamomljala Vega.

»Kako sem lačen!« je vzkliknil Muni.

»Ti si tako ali tako vedno lačen!« mu je posmehljivo dejal Huni. Mini ni rekel ničesar, temveč se je zvil v klobčič poleg Tinija in takoj zaspal. Ostali so ga presenečeno opazovali. A vedno bolj so se jim zapirale oči in čez nekaj trenutkov so tudi sami pocepali po tleh in zaspali.

Najdalj časa je ostal buden Vini. Pričel se je ozirati naokrog, ker ni vedel, kaj naj stori. Pogled mu je pritegnil čudoviti rdeči gobji klobuk. Spraševal se je, kaj pomenijo tiste majhne bele krpice na njem. A odgovora ni našel, ker je prej omotičen zaspal.

Dan se je nagibal vedno bolj proti večeru. Mama Tana je vedno bolj zaskrbljeno pogledovala proti vratom, saj otrok ni bilo od nikoder. Potem je stopila do drvarnice, kjer je njem mož Zrini cepil trske za ognjišče.

»Otrok ni od nikoder in to me vedno bolj skrbi!« je rekla. Zrini je zapičil sekiro v tnilo in si obrisal znojno čelo. Pograbil je širokokrajni klobuk s klina na steni drvarnice in si ga posadil na glavo.

»Kam pa so šli?«

»Tinija sem poslala pogledat, če rastejo gobe. A ker ga dolgo ni bilo, sem za njim napotila še Vinija. Ta je zbobnal skupaj otroke iz pol vasi in zapodili so se za Tinijem. Zdaj pa ni še nikogar nazaj!«

Oče je zgubil čelo.

»To ni dobro!« je zamrmral. »Bom šel pogledat! Oh, presneti otroci! Mimogrede kaj ušpičijo!«

Sonce je bilo nizko nad večernim obzorjem, ko so se zbrali Lešnikarji iz skoraj vsega Lesničja. Praktično iz vsake kočje je bil vsaj eden od odraslih. Pripravili so si tudi bakle, vrvi in povoje prve pomoči, če bi bila nuja.

Ni bilo dolgo, ko so prispeli do gobe pod katero so spali otroci. Munijev oče Manimo je skočil do svojega sina in ga pričel buditi. A ta je spal tako trdno, da se sploh ni zbudil.

»Kaj je zdaj to? Zbudi se, lenoba!« se je zadrhl nanj.

»Počasi, sosed!« je rekel Vinijev in Tinijev oče, Zrini. »Tukaj nekaj ne bo prav.«

»Poglejte, kako lep klobuk ima ta goba!« je nekdo vzkliknil. »Tako lepo je rdeč, posut z belimi krpicami. In kako čudovito se njegova površina leskeče v soncu!«

»Nazaj! Vsi nazaj! Stran od gobe!« je zaklical Zrini, ko je spoznal, katero gobo imajo pred seboj. A za nekatere je že

bilo prepozno. Omotični so cepali po tleh in v trenutku zaspali.

Le trije odrasli Lešnikarji so se uspeli umakniti prej, preden jih je omamni gobji vonj uspaval. To so bili Zrini, Vinijev in Tinijev oče, Vegina mama Pega in Munijev oče Manimo.

»To je rdeča mušnica!« je rekel Zrini. »Njen vonj je močno omamen, da kar zaspiš. In se nikoli več ne zbudiš. A tudi jesti je ne moreš, ker je strupena.«

»Oh, ja, ja! Res je!« je rekla Pega. »Mojega mrzlega strica Gruvija iz Zapotočja je rdeča mušnica stala življenja. Tudi on je takole zaspal pod njo in se ni več zbudil. Našli so ga po treh dneh, ko je bil že čisto moder od strupenega gobjega zadaha.«

»Pega, zdaj že malo pretiravaš!« je rekel Zrini. Pega je malo pomolčala in rekla:

»No, saj ni bil moder... Mrtev pa prav zagotovo!«

Manimo ni rekel ničesar, saj je bil tudi sicer redkobeseden.

Potem so si zatlačili v nosnice krpice mahu in si nosove prevezali s povoji iz prve pomoči. Zajeli so sapo in stekli vsak po enega otroka. Prinesli ali privlekli so jih daleč stran od strupene rdeče mušnice. Nato so se vrnili po naslednje tri.

Medtem, ko so reševali še zadnje odrasle Lešnikarje, se je Tini že počasi prebujal. Strup je popuščal in Tini je presenečeno zrl okrog sebe. Bakle so že osvetljevale golo zaplato tal sredi trave, kjer je spalo več kakor polovico vasi.

»Zakaj vsi spijo na tleh!« je glasno vprašal. Potem je zagledal očeta in stisnil glavo med ramena. Ni mu bilo čisto jasno, kaj se dogaja in zato je najprej pomislil, da je zagotovo naredil kaj narobe. Potem je videl očetov nasmejan obraz in se je pomiril.

Oče je pokleknil poleg njega in rekel:

»Spijo zato, ker so, tako kot ti, vdihavali omamno strupeni vonj rdeče mušnice.«

»Saj se mi je zdelo, da je s to gobo nekaj narobe. Bila je tako lepa s svojim rdečim klobukom! Preveč je bahava, da bi bila dobra,« je razglabljal Tini. Potem je tiho pristavil:

»Ampak lačen sem tudi!« Oče se je zasmel in rekel:

»Poglejva še k ostalim. Potem gremo domov. Mama je med tem zagotovo pripravila dobro večerjo!«

Čez nekaj trenutkov so se vsi prebudili in si opomogli. Počasi je procesija krenila proti vasi. Pot so si razsvetljevali z baklami.

Tisto poletje potem v Lesničju gob sploh ni bilo na jedilniku.

TRETJA ZGODBA O LEŠNIKARJIH ali kako so postavili vegasto hišo

Lešnikarji svoje hiše postavljajo kar sami. Pri njih ne poznajo gradbenega podjetja, ki bi jim hišo zgradilo. Zato je gradnja hiše zelo redek dogodek, še posebej v Lesničju, ki je manjša vas v deželi Lešnikarjev. Mislím, da sem že omenil, da Lešnikarji niso večji od človeškega palca in gradnja je tako za njih velik podvig. Zato še posebej pazijo na stare hiše, jih popravljajo in obnavljajo, če se kaj iztroši.

V vasi je bila obnove najbolj potrebna hiša na koncu vasi. Hiša, bi bilo preveč lepo reči, podirajočo zgradbo bi bilo bolj primerno imenovati kočá ali celo bajta. V njej je živel Muni, najboljši Vinijev prijatelj, skupaj z očetom, ki so mu rekli Manimo. Včasih je imel drugo ime. A novo se mu je tekom dolgih desetletij nekako prilepilo in ostalo. Na koncu se še sam ni več spomnil, kako mu je bilo v resnici ime.

Vinijev oče Zrini je bil v Lesničju, pa tudi širše, znan kot najspretnější tesar. S svojo sekirico je znal obdelati vsako šibo tako, da so drugi kar strmeli. Ko je bilo potrebno popraviti pohištvo, narediti nove polknice ali zadelati streho, so vsi najprej pomislili nanj.

Tako je nekega pomladnega popoldneva na vrata Vinijeve domačije potrkala številna delegacija. Mama Tana jih je vljudno povabila v hišo in poslala Tinija po očeta, ki se je mudil v mišjem hlevu. Vini je med tem prinašal številne stole, stolice, klopce, pručke, ... skratka vse, na čemer je bilo

mogoče sedeti. Ko so obiskovalci posedli, je čez hišni prag stopi Zrini. Za njim se je prerinil še Tini. Ker je bilo sedal premalo, so domači kar stali.

»No, kaj bo dobrega, sosedje?« jih je spodbudil Zrini in se razkoračil pred njimi. Obiskovalci so se pričeli spogledovati med seboj, kateri bo prvi začel. Eden izmed starejših se je odkašljajal in zajel sapo, da bi spregovoril, ko ga je prehitela Pega, Vegina mama. Vega je živila v sosednji hiši in je bila Vinijeva najboljša prijateljica. Pega je pričela in se ni znala več ustaviti:

»Ja, kako naj začnem! Vsekakor je sramota za našo vas... Vsaj tako pravijo vsi, ki... no, ki so obiskovalci pri nas. Čeprav v zadnjem času ni bilo res veliko obiskovalcev. No, ampak, vsekakor, obiskovalci pravijo, da je res sramota. Pa tudi sama mislim, da je res sramota, ker, ko to vidijo, obiskovalci namreč, ki jih zadnje čase sicer ni bilo veliko, ampak... Pa smo tako sklenili, da nekaj naredimo glede te, no, sramote!«

Ko je utihnila, so se vsi brez besed zazrli v Zrinija in čakali, kaj bo rekel. Ta jih je vse zbegano pogledal in na koncu rekel:

»O kakšni sramoti se pogovarjamo?« Zdaj so vsi drug preko drugega pojasnjevali, zaradi česa so prišli in v sobi je postalo tako hrupno, da sta si Tini in Vini zatisnila ušesa. Oče Zrini pa tako ali tako ni nič razumel. Zagrmel je:

»Dovolj! Samo eden naj govori!« Utihnilo so in potem je Hunijev oče Lani, ki se je že pred tem odkašljeval, da pojasni

razlog njihovega številnega obiska, povedal, da so prišli zaradi Manimojeve bajte; »... ki se bo vsak čas podrla in ker je sramota za vso vas, če to podrtijo vidijo obiskovalci.« Zrini je nato rekel:

»Se strinjam, da je hiša res v ubogem stanju. Vendar me zanima, kaj imam jaz s tem?« Pega je spet začela:

»Oh! Pomislili smo, da za to potrebujemo najboljšega tesarja. Ker hišo bo potrebno postaviti na novo, nikakor pa samo popraviti. Vemo, da je potem res potreben dober tesar. V naši vasi pa imamo res dobrega tesarja, ki zagotovo lahko popravi vsako hišo in kot pravi moj mrzli stric Gruvi iz Zapotočja...« Zajela je sapo, da bi nadaljevala, ko se je iz ozadja tiho in proseče oglasil Manimo:

»Rad bi te prosil, da mi pomagaš stesati novo hišo!« Vsi prisotni so pričeli pokimavati in pritrjevati. Pega je Zrinija tako lepo pogledala, da je ta zavzdihnil in se obrnil k ženi. Mama Tana je samo skomignila z rameni in se namuznila. Zriniju na koncu ni preostalo drugega kakor, da se strinja. Čeprav še nikoli doslej ni postavil celotne hiše.

Do poletja so vsi skupaj nabrali dovolj gradiva za Manimojevo hišo. Ob koči je vedno bolj rasel kup vejic, krpic mahovja, mladih praprotnih poganjkov in koščkov lubja. V številnih posodah so bile suhe smrekove iglice in glina, nabrana ob lužici pod velikansko smreko na zahodni strani Lesničja. Težje se je bilo dogovoriti, kdo bo Manimoja in njegovega sina Munija vzel pod streho medtem, ko bodo podrli bajto in zgradili novo hišo. Na koncu sta oba pristala v

zadnji, mali Tinijevi sobi. Tini pa se je preselil v sobico svojega brata Vinija.

Potem so preselili še pohištvo in druge predmete. Nekaj pohištva in predmetov so odnesli v Tinijevo sobico, da so bili Muniju in Manimoju pri roki. Večino so pospravili po različnih skednjih, hlevih in podstrešjih v Lesničju tako dobro, da se je za njimi skoraj izgubila vsaka sled.

Po nekem čudnem naključju je Manimo še več kakor leto dni kasneje nekaj predmetov našel na boljšem sejmu v sosednjem Zapotočju, sliko svoje prababice pa celo na slikarski razstavi v mestu Leskov breg, ki je glavno mesto dežele Lešnikarjev. Bil je sicer zelo počaščen, ker je bila slika na razstavi. A nikakor mu ni šlo v glavo, kako je prispela tja.

Končno se je delo lahko pričelo. Vini in Tini sta pomagala pri očetu pri podiranju stare koče. Tudi ostali so držali svojo obljubo in pomagali pri delu. A največ dela so le opravili v tesarjevi družini. Seveda, tudi Manimo in Muni sta pridno pomagala, saj je vendar šlo za njuno hišo. Ko je bilo gradbišče lepo počiščeno, so se pričela gradbena dela za novo hišo. A ta ni rasla tako hitro, kot so prvotno načrtovali.

Zrini je bil spreten tesar, a hiše na novo še ni nikoli v življenju postavljaj. Zato je veliko hodil po vasi in se razgledoval, kako so postavljene druge hiše. Pri vsaki hiši so ga počastili z jedačo in pijačo. V zahvalo jim je moral popraviti kakšno manjšo reč na hiši ali na pohištvu. Bil je

prav presenetljivo, koliko stvari se je tisto poletje poškodovali ali polomilo v Lesničju.

A ko je jeseni odpadlo listje, je bila hiša bolj ali manj gotova. Pravzaprav je bilo potrebno vanjo samo preseliti pohištvo, pa bi se Muni in Manimo lahko vselila v svoj novi dom. Zato so sklenili, da pripravijo pojedino. Po njej bi družno poprijeli in preselili vse stvari v novo hišo.

Tako je tudi bilo.

Že zjutraj se je na trato pred hišo pričela zgrinjati množica obiskovalcev. Hodili so v novo zgrajeno hišo in občudovali prav vsak prostor. Manimo in Muni sta kar sijala in še sama hitela razlagati, kako si bosta sedaj uredila prostore. Ker je bilo na razpolagi še nekaj gradiva, jima je Zrini obljubil še novo pohištvo. Vsa ta množica se je drenjala in naslanjala na opornike in zidove, da je hiša vedno bolj presunljivo ječala in škripala.

Zunaj so že zakurili ognje in pripravljali pojedino. Hunijev oče Lani je dal prikotaliti dva soda borovničevega soka in kozarci so pričeli krožiti med zbranimi.

Pred hišo je radovedneže sprejemal še Zrini in ob pomoči starejšega sina Vinija vneto razlagal, kako je naredil hišo. Ob streho so prislonili lestve in se povzpeli na njo. Moški so pomagali ženskam, da so stopile čez rob. Nekateri so poskakovali po lesenih strešnikih, da se prepričajo o trdnosti. Uboga hiša je še bolj presunljivo ječala in škripala.

Prav takrat, ko je množica zasedla skoraj vso streho in se je večina obiskovalcev drenjala v hiši, je od nekod priletela velika zelena kobilica in padla kakor velik hlod na streho hiše ... plop! ... in prestrašena zaradi kričeče množice Lešnikarjev ...ho-hop!... spet skočila naprej. Ter izginila za vedno.

Za ubogo hišo je bilo to preveč. Škripala je in drhtela in ječala in se pričela lomiti. Tisti, ki so bili v njej, so kriče skakali skozi okna in se opotekli skozi vrata. Oni na strehi so poskakali v mehko travo ali se kar podričali po lestvah navzdol. V nekaj trenutkih je bila hiša prazna in vsi so obstali v krogu okrog nje in nemo strmeli. Hiša je še vedno škripala. Potem se je pričela lomiti in se nenadoma sesedla sama vase v velikanskem oblaku prahu. Lešnikarji so pričeli strašansko kihati in otepati prah z las, oči in obleke.

Ko se je prah polegel, so bile na mestu hiše samo še trske. Lesene skodle, s katerimi je bila prekrita streha, so ležale vsepovsod. Med njimi se je počasi cedila še neposušena glina s katero so bile ometane stene. Nekaj se je pričelo premikati pod prašnim kupom trsk in iz ruševin sta splezala opraskana, obtolčena, vsa prašna in zamazana Muni in Manimo.

Zdaj sta ostala brez hiše in odslej sta živela v Tinijevi sobici pri Zriniju Tesarju in njegovi družini. Prijel se ju je priimek Brezhiše, ki se je ohranil še dolge rodove. Ostanki njune nove hiše so v nekaj dneh skrivnostno izginili. Na

koncu je ostala samo trata, na kateri je kasneje vedno rasel le najtrdovratnejši plevel.

Tesarju Zriniju nikoli več ni manjkalo dela. Vsi so menili, da ni njegova krivda, če se je hiša podrla. Ker, nihče ni mogel predvideti, da bo prav na novo zgrajeno hišo skočila taaakooo veelikanska zelena kobilica.

ČETRТА ZGODBA O LEŠNIKARJIH ali zgodovinska ribja pojedina

Lešnikarji imajo poleg gob zelo radi še ribe. A kako ribo uloviti? Že najmanjše potočne ribe zelenke so za njih zelo velike, saj merijo Lešnikarji v višino le palec. Saj se spomnite, da sem o tem že pripovedoval. Pa o gobah tudi! Sicer zelenke niso kaj posebej užitne. A ker jih je za Lešnikarje težava uloviti in je njihovo meso le redko na jedilniku, jih toliko bolj cenijo.

Vini, ki je bil močan in iznajdljiv fant, skoraj na pragu obdobja odraslih, se je odločil, da bo eno izmed njih poizkusil uloviti. Ker bi sam ne zmoget ribe povleči na kopno, je na ribolov povabil še brata Tinija in prijatelja Munija. Muni, kot verjetno že veste, stanuje v zadnji sobici v njihovi hiši skupaj z očetom Manimojem. To pa od takrat, ko je na njuni novi hiši pristala velika zelena kobilica.

Za ribolov se je Vini odločil, ker je imel zelenjavnih jedi in enolončnic že vrh glave, pa čeprav njegova mama Tana sploh ni slabo kuhala. A tudi zato, ker je hotel drugim in sebi dokazati, da je že dovolj velik in močan, da lahko ulovi ribo.

Za ribolov so se dobro pripravili in opremili. Sam je vzel največji kavelj narejen iz akacijevega trna in najmočnejšo vrv spleteno iz najkvalitetnejše pajčevine. Tini in Muni sta dobila vsak svojo ost s katero bosta pomagala Viniju izvleči ribico na kopno. Za pasom so imeli še leskove kline, Vini pa kladivo s katerim bi kline zabil v zemljo. Na te kline so nameravali

privezati otepajočo se ribico, ko bi jo potegnili iz vode, da jim ne pobegne.

Tako opremljeni so se zgodaj zjutraj zbrali v dvoriščni lopi. Vini je brata in prijatelja dobro pregledal in vsakemu zategnil pas s klini, da ne bi med potjo izpadli. Tudi sam je še enkrat pregledal svojo opremo. Potem je rekel:

»Kot smo se zmenili! Najprej najdemo primerno mesto za ribolov. Zabijemo kline in privežemo vrv nanje. Potem na trnek natakнем vabo. Ko zelenka prime, rahlo zategnem vrv, jo popustim, da se počasi napne. Ujeto ribo nato počasi potegnemo k bregu. Vidva zatakmeta osti za njene škrge in s skupnimi močmi jo potegnemo na kopno. Muni, ti potem skrajšaš vrv in jo privežeš na kline. Potem počakamo, da riba preneha otepati. Tini, ti nato stečeš domov in javiš, da smo ribo ulovili in naj koga pošljejo na pomoč z mišjo vprego, da ribo prepeljemo do vasi. Jasno?« Tini in Muni sta prikimala, čeprav jima vse skupaj vseeno ni bilo najbolj jasno. Vendar nista hotela pokvariti vznemirljive dogodivščine.

Potem so se odkradli iz dvoriščne lope. Da jih ne bi kdo opazil, so vas Lesničje obšli in se skozi goščavo prebijali navzgor ob potoku do majhnega tolmunca. Voda se je tam vrtinčila pod kamnom in tvorila majhno senčnato kotanjo v kateri so se občasno skrivale ribe zelenke. Lešnikarjem se je potok zdel prava reka, tolmun pa velik ribnik. Na zaravni, ki je bila ob suhih dnevih kopna, ob dežju, ko se je potok spremenil v divji hudournik, pa poplavljena, so Lešnikarji velikokrat lovili ribe.

Fantje so raztovorili opremo in Vini je pričel nabijati kline v zemljo. Tini in Muni sta ga nekaj čas opazovala, ko je Tiniju pozornost odvrnil močan in neprijeten vonj.

»Uh, kaj tako smrdi?« je vprašal in si pri tem zatiskal nos s palcem in kazalcem. Vini je malo zastal s tolčenjem po klinu in rekel:

»Ne vem! Pojdita pogledat, kaj je!« Onadva si nista dala dvakrat reči in hitro sta izginila za šopom trave. Še preden je Vini trikrat ali štirikrat zamahnil s kladivom, sta bila že nazaj.

»Vini! Vini!« je klical Tini. »Muha je, crknjena muha!« Vini je prenehal tolči in se zravnal.

»Odlično!« je rekel. Muni se je zmedel: »Kaj! Crknjena muha smrdi! Ti pa praviš odlično!«

»Seveda! Muha je najboljša vaba za ribe!« je rekel Vini. Na klin je privezal pajčevinasto vrv. V roke je vzel akacijev trn, ki je bil namesto trnka in z njim stopil do muhe. Zataknil je konico v mušje telo in potem so ga kar na vrvici zvezli do obale in vrgli v potok. Vodni tok je pograbil muho in akacijev trn. Ker je bilo oboje lažje od vode, je plavalo na površini. Še malo in pajčevinasta vrv se je pričela odmotavati. Ko jo je bilo več kot polovica v potoku, jo je Vini zaustavil. Uprl se je vanjo in čakal, da kakšna zelenka zagrizi vabo.

Tini in Muni sta pograbila vsak svojo ost in ob potoku splezala navzdol. Ustavila sta se v višini smrdeče muhe in akacijevga trna. Čakala sta, da bo riba zgrizla. Ko bi jo tok privlekel bližje k obali, bi jo zataknila z ostmi in jo poskusila povleči na plitvino. Nato bi jo vsi trije zvezli na suho.

Toda... Dolgo časa se ni zgodilo nič. Vini je sicer še vedno v napetem pričakovanju zadrževal pajčevinasto prepletено nit. A Tini in Muni sta sedla in se pričela pogovarjati o... vsem. Le na smrdečo muho in akacijev trn nista več bila pozorna. Lovljenje rib jima je postalo dolgočasno.

Prav takrat, ko sta bila najmanj pozorna, se je zgodilo... Nenadoma je riba skočila iz vode in čvrsto zagrizla v mrtvo muho ter se zataknila za rob čeljusti na akacijev trn. Ko je čofnila nazaj v vodo, je poškopila Munija in Tinija. Sredi razgovora sta skočila na noge in obstala z odprtimi usti. To ni bila zelenka...

»To... to... to je ostriž!« sta družno zakričala.

Riba je presenetila tudi Vinija, čeprav je bil pripravljen. Pričakoval je zelenko, a v vabo je zagrizel velikanski ostriž. Iztrgal mu je nit iz roke. Ta se je z veliko naglico razvila do konca. Privezana na klin je za trenutek zastala, potem pa je riba izvlekla -plink- prvi klin in -plink, plink, plink- še vse ostale. Zadnji klin je švistnil skozi zrak in se zamotal Viniju okrog pasu. Sunek ga je podrl na tla in naslednji trenutek je že bil v vodi privezan na pajčevinasto vrvico. Otepal se je in zvijal in nekako mu je uspelo zadržati glavo nad vodo.

»Velikanski ostriž!« sta v drugo družno zakričala Tini in Muni. Videla sta, kako je Vinija potegnilo v vodo. Še malo in pribrzel bo mimo njiju. Tini sploh ni razmišljal in se je vrgel v vodo, da ujame brata. Nekako mu je uspelo, da ga je zagrabil za noge in še preden se je dobro zavedel, kaj se dogaja, je

začutil, da je njegove noge zagrabil še nekdo. Trenutek kasneje se je namreč v vodo pognal še Muni.

Ujeta riba je vse tri z lahkoto vlekla za seboj. Fantje so bil trmasti in niso spustili vrvi. Vini bi jo tako ali tako ne mogel, saj je bila zapletena okrog njegovega pasu. Od napora in presenečenja so kričali na ves glas. A ker divje vožnje nikakor ni hotelo biti konec, so se kobacali in premetavali. Viniju je nekako uspelo, da se je postavil na noge in se po podplatih dričal kot kakšen izkušen smučar na vodi. Tini in Muni sta se držala njegovega pasu in se drla kot zmešana. Tako jih je ostriž pripeljal po potoku navzdol mimo vasi.

Najprej so brzeli mimo Minijeve hiše, kjer se je reklo Obrežni, saj je bila njihova hiša najbližje potoku. Zato so imeli ob večjih deževjih vedno težave in so se morali pred naraslo vodo reševati v višje nadstropje. Tako so se navadili, da živijo v zgornjem nadstropju, pritličje pa je bilo bolj ali manj prazno. Ta dan je vsa družina posedala na terasi v prvem nadstropju in pila borovničev sok. Mini, Vinijev sošolec in dober prijatelj, je skoraj polil svojo pijačo, ko je po potoku navzdol priplaval ujeti ostriž in za njim še kričeča družina na pajčevinasti niti.

Stekli so po stopnicah in pohiteli za njimi. Kričanje privezane trojice na vodi in topotanje ter klicanje Minijeve družine je razburilo vse Lesničje. Kmalu je vsa vas drvela po bregu potoka navzdol. Odrasli so jim klicali, naj spustijo vrv. A trojica tega v šumenju potoka ni slišala.

Še preden so jih dohiteli, se je ostriž premislil in v velikem loku obrnil navzgor po potoku. Vini je še vedno brezhibno smučal po podplatih in nekako je to uspelo še Tiniju in Muniju. Ko so naslednjič pripeljali mimo vaščanov, so se že smejali in jim mahali. Množica je strmé obstala in gledala za njimi, kako jih ostriž vozi po potoku navzgor.

»Hitro, za njimi!« je nekdo v množici zaklical. Šele na klic so se Lešnikarji zganili in stekli za njimi.

Vrv se je že pričela trgati in ostriž bi se verjetno osvobodil, če ne bi ob potoku rasel star leskov grm. Ostriž se ga je sicer ognil, a trojico vodnih smučarjev je zaneslo prav med njegove korenine, ki so segale daleč v potok. Tukaj so se zataknili. Ostriža je potegnilo nazaj in akacijev trn se mu je še bolj zadril v čeljust. Nekaj časa se je še otepal, a je vedno bolj slabel. Plaval je bolj in bolj počasi in se na koncu ustavil.

Prav takrat je zasopihana množica prispela do grma. Pomagali so na obrežje Muniju in Tiniju, ki sta se opotekala in pljuvala umazano vodo. Lovila sta sapo in se do konca utrujena sesedla na tla.

Sedaj so vsi priskočili in pričeli vleči za vrv in s tem ostriža bliže k bregu. Od nekod so se kot po čudežu znašli številni ribiški kavli. Ko so ostriža potegnili na plitvino, so ga zagrabili z njimi in ga s skupnimi napori nekako zvelikli čez korenine leskovega grma. Še malo... in ostriž je bil ujet. Čakali so, da je čisto prenehal otepati z repom.

Že so ga hoteli povezati, da ga bodo natovorili, ko jih je zmotilo tiho stokanje iz leskovih korenin. Šele sedaj so

opazili, da Vinija ni nikjer. Hitro so stekli na breg in po koreninah do vode. Teklo so do tja, od koder so slišali stokanje.

»Na mene ste pa čisto pozabili!« je zajavkal Vini. Zapleten je bil med korenine in ves povezan s preostankom pajčevinaste niti tako, da se sploh ni mogel premakniti, kaj šele, da bi se sam osvobodil. Vinijev oče, Zrini, ki so ga klicali tudi Tesar, je izza pasu potegnil svojo tesarsko sekirico in pričel sekati niti in korenine, ki so Vinija zadrževale.

»Ja, ja, tudi moj mrzli stric Gruvi iz Zapotočja se je nekoč tako zapletel. Ampak, veste, to ni bilo nič povezano z ostrižem. Moj mrzli stric Gruvi iz Zapotočja je bil tako zapleten, ker je z vozom zapeljal s poti...,« je pričela Vegina mama Pega svoj samogovor kot že tolikokrat doslej. A ni končala, ker jo je zmotil glasen »štrbunk«. Zrini je presekal vse veje, ki so zadrževale Vinija in tako je ta padel v vodo. Ker so se ustrašili, da bo utonil, je kar polovica prisotnih Lešnikarjev hotela pomagati in so vsi skočili za njim.

Vendar jim je voda vsem segala največ do pasu; tudi Viniju. Tako so potem pihali, kihali in izkašljevali blatno vodo ter vsi premočeni lezli na breg. Pri tem so drug drugemu pomagali, da so se vzpeli po mazavem, blatnem pobočju.

»Na mene ste pa spet čisto pozabili!« je zajavkal Vili, ki je zadnji ostal v blatni vodi in je z njega mezelo blato na vseh koncih.

Jasno, na koncu so tudi njemu pomagali na kopno.

Z združenimi močmi so prepeljali velikanskega ostriža na trg sredi vasi. Skupaj so pripravili kurjavo in vse potrebno za peko odlične ribe. Pekli so jo ves dan do poznega popoldneva, ko se je začela najbolj znamenita ribja pojedina vseh časov v Lesničju. O njej se je govorilo ne samo v vasi, ampak po vsej deželi Lešnikarjev. Celo pesmi so priznani pesniki spesnili na to temo.

Na pojedini se je izkazal tudi »tastarši«, kot županu pravijo Lešnikarji, Lani Glasni, saj je zanjo žrtvoval sod najboljšega borovničevega vina.

V središču pozornosti so bili ves večer naši trije junaki, še posebej pa Vili, ki je tako odlično smučal na vodi. Na ves glas je vsem razlagal, kako je potekala njihova dogodivščina. Iz za ušes pa mu je še vedno mezelo potočno blato.